

JAARVERSLAG 2023

STICHTING BIOWETENSCHAPPEN EN MAATSCHAPPIJ

INHOUD

In het kort: het jaar 2023	2
Bestuurssamenstelling	3
Huisvesting	3
Strategie	3
Publicatie paperbacks en cahier	4
Lezerspanel	5
Marketing	5
Website	6
Statistieken	6
Allianties	7
Een vooruitblik: het jaar 2024	7
Financiën 2023	8
Begroting 2024 t/m 2028	10

IN HET KORT: HET JAAR 2023

In 2023 hebben we de ingeslagen koers van 2022 voortgezet. We hebben drie boeken opgeleverd: het (voorlopig laatste) cahier over Waterlandbouw en in samenwerking met Uitgeverij Lias twee paperbacks over de gezondheidsthema's kanker en alcohol.

Nieuw in 2023 was de introductie van het lezerspanel. Om goed aan te sluiten op de (lees)wensen van onze lezers, bespraken we tijdens fysieke en/of online sessies de inhoudsopgaves. Dit heeft de redacties geholpen om inhoudelijke keuzes te maken over de insteek van het boek.

Betere online verspreiding van de inhoud van onze boeken heeft nog steeds prioriteit, zo ook in 2023. We hebben daarom onze marketingmiddelen uitgebreid met een nieuw Instagram-kanaal waarmee we met name in beeld en korte quotes onze volgers op de hoogte brengen van onze boeken en de artikelen in de online dossiers op onze website.

We zijn in 2023 nauw in gesprek gebleven met ZonMw en NWO over onze toekomstige huisvesting. Onze verbeterde relatie met ZonMw leidde tot beter inzicht in de financiën. Ook voerden we doorgaande gesprekken met NWO. We streven ernaar om in 2026 ondergebracht te worden bij NWO als koepelorganisatie.

BESTUURSSAMENSTELLING

Het bestuur van Stichting Biowetenschappen en Maatschappij (BWM) bestaat statutair uit maximaal 12 bestuursleden. De bestuursleden worden gekozen op basis van hun expertise, netwerk in de wetenschap en affiniteit met wetenschapscommunicatie.

In 2022 namen we afscheid van twee bestuursleden: dr. Ronella Grootens (penningmeester) en prof. dr. Pim van Gool.

In september 2023 zijn er vier nieuwe bestuursleden toegetreden: dr. Lotte Asveld, prof. dr. Cécile van Els, prof. dr. Cor van der Weele en prof. dr. Raoul Hennekam. Dagelijks Bestuurslid dr. Roy Erkens nam het stokje van dr. Ronella Grootens over als penningmeester. Eind 2023 bestond het bestuur uit negen bestuursleden in totaal.

HUISVESTING

In 2022 is gestart met het aanpassen van de verouderde statuten en het convenant. In 2023 kondigde het ministerie van OC&W aan dat de subsidierelatie wordt herzien. De bedoeling was dat BWM per 1-1-2025 financieel wordt ondergebracht bij een van de grotere partners. Deze datum zal niet worden gehaald; gestreefd wordt nu naar 1-1-2026.

BWM heeft een voorkeur voor NWO. In 2023 vonden de eerste overleggen plaats met NWO om de mogelijkheden te bespreken. Als de RvB van NWO instemt en alle voorwaarden helder zijn, worden de statuten en het convenant hierop aangepast. De gesprekken lopen nog in 2024, de verwachting is om dit in 2024 of begin 2025 volledig afgerond te hebben.

STRATEGIE

In 2021 zijn we gestart met het uitbrengen van onze paperbacks in samenwerking met Uitgeverij Lias. De uitgaven verschijnen hierdoor niet alleen in onze webshop maar ook in de lokale boekwinkel. Hierdoor hebben we een veel groter bereik. Daarnaast zijn de productiekosten van paperbacks lager dan die van cahiers. We hebben daarom besloten om in 2023 twee paperbacks uit te brengen en (voorlopig) het laatste cahier. Vanaf 2024 brengen we alleen paperbacks uit, vooralsnog drie per jaar.

De paperbacks vormen de basis om onze doelgroep van informatie te voorzien. Om beter aan te sluiten op de behoeften en interesses van onze doelgroep zijn we in 2023 gestart met een burgerpanel (zie ook kopje *Lezerspanel*). Met de inbreng van het burgerpanel hopen we onze paperbacks te blijven verbeteren. Daarnaast experimenteren we ook om de inhoud van de paperbacks op verschillende manieren te verspreiden. Zo hebben we in 2023 twee hoorcolleges uitgebracht voor iedereen die liever luistert dan leest. Ook zijn we in 2023 gestart met een Instagramkanaal, waar we onder andere reels (korte video's) plaatsen, onze infographics uitlichten en diverse andere beelden en teksten gebruiken uit de paperbacks. Dit hopen we de komende jaren voort te zetten zodat de waardevolle inhoud op meerdere manieren bij het publiek terechtkomt.

PUBLICATIE PAPERBACKS EN CAHIER

In 2023 publiceerden we twee paperbacks en één cahier. De thema's werden vastgesteld door het bestuur op basis van input van bestuursleden, redactieleden en lezers, en op basis van de agenda van maatschappelijke organisaties zoals ZonMw, NWO, en de Nationale Wetenschapsagenda.

De eerste paperback van het jaar ‘Kanker. *Over de laatste ontwikkelingen in het kankeronderzoek*’ is gepubliceerd op 2 februari 2023. De paperback is samengesteld door prof. dr. Carla van Gils (KWF), prof. dr. Elisabeth de Vries (UMCG), dr. Jannes van Everdingen (bestuurslid BWM) en dr. ir. Astrid van de Graaf (eindredacteur). De boekpresentatie werd georganiseerd bij het Integraal Kankercentrum Nederland (IKNL) in Utrecht.

De tweede publicatie was het cahier ‘Waterlandbouw. *Kansen en keerzijden van natte teelten*’ en is gepubliceerd op 29 september 2023. Het cahier is samengesteld door prof. dr. ir. Hans Komen (WUR) en prof. dr. Ellen van Donk (bestuurslid BWM). De boekpresentatie vond plaats bij NIOO-KNAW in Wageningen.

De derde paperback ‘Alcohol. *Van lust tot last*’ is gepubliceerd op 14 december 2023. De paperback is samengesteld door drs. Ninette van Hasselt (Trimbos-instituut), prof. dr. Arnt Schellekens (Radboudumc), prof. dr. Pim van Gool (bestuurslid BWM), dr. Jannes van Everdingen (bestuurslid BWM) en dr. ir. Astrid van de Graaf (eindredacteur). Het boek werd gepresenteerd op een congres voor verslavingsartsen bij het Planetarium in Amsterdam.

LEZERSPANEL

Om de publicaties beter te laten aansluiten op de behoeften en interesses van onze lezers hebben we in 2023 een lezerspanel opgezet. Naar aanleiding van een oproep aan onze nieuwsbrieflezers meldde zich zo'n 30 panelleden die zich vrijwillig hebben ingezet om input te geven op de thema's en inhoud van onze publicaties. In 2023 vonden drie online sessies en één fysieke sessie plaats. De panelleden gaven feedback op de conceptinhoudsopgaven. Deze feedback is als input gebruikt voor de redactie en auteurs om de inhoud op aan te passen. In 2024 worden nieuwe sessies gestart en vinden evaluaties plaats om de sessies te blijven verbeteren. Belangrijk punt is om meer diversiteit in het panel te brengen, dit kan door actief onder bepaalde doelgroepen te werven.

MARKETING

Betere (online) verspreiding van de inhoud van de paperbacks heeft nog steeds onze prioriteit. In 2023 hebben we hiervoor de volgende marketingactiviteiten opgezet:

- **Instagramkanaal (@biomaatschappij)**

Ons Instagramkanaal is een mooi platform om voornamelijk beeld- en videomateriaal te verspreiden. De teksten en infographics vormen de basis voor de content. Zo maakten we korte reels (video's), zochten we interactie op met het publiek middels vragen en antwoorden en polls en plaatsen we teasers naar artikelen in de online dossiers. Door de inhoud wekelijks te promoten nam het aantal volgers gestaag toe.

- **Nieuwsbrief**

We hebben geprobeerd het aantal nieuwsbrieflezers te vergroten door bij het downloaden van een publicatie om een e-mailadres te vragen. Dit vullen bezoekers eenmalig in, daarna hebben ze toegang tot alle publicaties. Hierdoor is het aantal nieuwsbrieflezers gestegen van 5000 naar zo'n 7000 lezers. Iedere maand ontvangen zij een nieuwsbrief met informatie over onze nieuwste artikelen en publicaties. Op de momenten dat er een nieuwsbrief wordt verzonden, levert dit zichtbaar een piek op in de bezoekersaantallen van onze website.

- **Evenementen**

Actief onze producten promoten op evenementen zoals de NIBI onderwijsmarkt en NWO Life. Het doel van deze evenementen is het publiek kennis laten maken met de Stichting en met onze producten.

WEBSITE

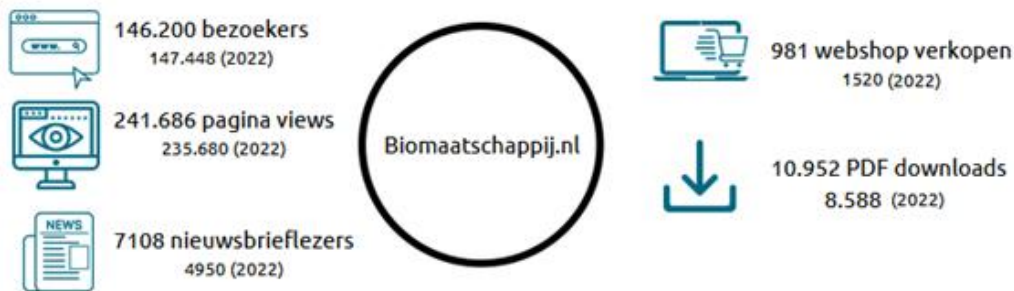
De website www.biomaatschappij.nl is een belangrijk online platform voor BWM om te communiceren met het algemene publiek over onze publicaties en artikelen.

- In 2023 zijn er drie nieuwe dossiers toegevoegd: Kanker, Waterlandbouw en Alcohol. Deze dossiers bevatten ieder vijf tot zes artikelen uit de paperbacks.
- Uit een enquête onder lezers kwam naar voren dat men behoefte had aan zowel korte, meer algemene artikelen en verdiepende artikelen die langer mogen zijn. Om deze reden is de categorie Vraag & Antwoord toegevoegd aan de dossiers. Hier zijn vaak gestelde vragen over een specifiek thema met een kort antwoord te vinden. In 2024 worden de dossiers gevuld met verdiepende artikelen, waarna we analyseren of deze combinatie goed werkt.

STATISTIEKEN

- **Website**

Een overzicht van de webstatistieken, met ter vergelijking de cijfers uit 2022.

- **Paperbacks, verkocht via de boekhandel en de webshop**

Aantal exemplaren, verkocht via de uitgever en via onze eigen webshop (inclusief grote orders) in 2023.

Titel	Via uitgever	Webshop BWM
Lymeziekte (april 2021)	24	178
Stikstof (nov 2021, vierde druk in 2023)	486	151
De mug (april 2022)	66	29
De banaan (nov 2022)	87	15
Kanker (feb 2023)	155	429
Alcohol (dec 2023)	140	34

- **Social media**

In 2023 is het aantal volgers van onze social media licht gegroeid. In 2023 zijn we voor het eerst gestart met Instagram. Van links naar rechts: Facebook, Twitter, LinkedIn en Instagram.

				
2023	1234	515	764	150
2022	1200	500	534	

- **Hoorcolleges**

We hebben in 2023 twee hoorcolleges uitgebracht. In januari over ‘Stikstof’, en in augustus n.a.v. ‘De mug’. De afleveringen zijn 6100x beluisterd in 2023. Stikstof was hierbij populairder dan De mug: 5000x Stikstof, 1100x De mug). 70% van de luisteraars beluistert de hoorcolleges via Spotify. De overige 30% via Home Academy (zie meer onder *Allianties*).

ALLIANTIES

- **Uitgeverij Lias**

Samen met Uitgeverij Lias brengt BWM sinds 2021 twee paperbacks uit per jaar. Deze uitgaven worden via reguliere boekhandels verkocht, waardoor BWM een groter publiek bereikt dan voorheen met de cahiers. De pdf’s van de paperbacks worden na een half jaar vrijgegeven om gratis te downloaden vanaf onze website. Vanaf 2024 worden er alleen paperbacks uitgebracht, drie per jaar.

- **Home Academy**

In 2022 zijn we een samenwerking aangegaan met Home Academy, uitgeverij van hoorcolleges. De hoorcolleges zijn gebaseerd op de paperbacks en de cahiers van BWM en worden door BWM gratis verspreid via de website en via podcastsapps zoals Spotify. In 2023 zijn de eerste twee hoorcolleges uitgebracht n.a.v. de paperbacks ‘Stikstof’ en ‘de Mug’.

EEN VOORUITBLIK: HET JAAR 2024

In 2024 stappen we volledig over op het produceren van paperbacks. De thema’s daarvan zijn: Stadsnatuur, Vaccins en Gezond water. We zetten in op een grotere verspreiding van deze waardevolle kennisbundels. Dankzij een financiële samenwerking met het RIVM zal de paperback Vaccins gratis worden verspreid onder biologiedocenten op middelbare (havo-vwo) scholen. We hopen de boekpresentaties door te ontwikkelen door deze interactief en aanvullend op de paperbacks te laten zijn. We blijven investeren in het lezerspanel en zullen ook via een enquête onderzoeken waar verbeterkansen liggen. We blijven via onze sociale mediakanalen de beschikbare inhoud uit de paperbacks verder verspreiden.

FINANCIËN 2023

2023 was een goed jaar voor BWM. Dit heeft deels te maken met lagere uitgaven op een aantal posten maar voor een groot deel met een nieuwe systematiek van boekhouden voor vooruitbetaalde kosten voor publicaties. Per 2023 worden facturen gekoppeld aan paperbacks niet geboekt in het jaar van facturatie, maar in het jaar van uitkomen van de paperback. Zo zijn de totale kosten per paperback duidelijker weergegeven binnen één jaar. De vooruitbetaalde kosten worden wel in mindering gebracht op de programmareserve in het jaar van facturatie. Hierdoor is de realisatie 2023 relatief hoog omdat een aantal kosten pas worden geboekt in 2024, terwijl in 2022 wel al vooruit is betaald voor 2023. De jaren erna treedt dit effect niet meer op. Daarnaast is er relatief weinig uitgegeven aan kennisoverdracht.

Baten

Subsidie-inkomsten

De bijdrage van OC&W bestaat uit een jaarlijkse subsidie van bijna € 235.000,-, plus € 11.000,- per jaar aan loonprijscompensatie die NWO ontvangt vanuit OCW en wordt doorgegeven aan ZonMw. Hierdoor komen de vaste inkomsten van de Stichting uit op € 246.000,- voor 2023. De jaarlijkse subsidiebedragen en berekende loonprijscompensatie (percentage zou kunnen variëren) voor BWM zijn opgenomen in de NWO-begroting tot en met het jaar 2028.

Cahierinkomsten

De inkomsten uit losse bestellingen en abonnementen bedragen in 2023 ongeveer € 20.000. Ook ontvingen we royalties van Lias, circa €1.250,-. Deze royalties kwamen iets lager uit dan in 2022. De groei van de inkomsten van royalties zette niet door, zoals verwacht aan het begin van het jaar.

Lasten

Bureaunkosten binnen budget in 2023

Het bureau van de Stichting is sinds 1 januari 2014 gehuisvest bij ZonMw. De personeels- en huisvestingskosten zijn dit jaar nog als één post geboekt, maar zullen per 2024 worden uitgesplitst voor een meer helder begrotingsbeleid. De bestuursleden van de Stichting ontvangen geen salaris, alleen een vergoeding van gemaakte reiskosten. De bureaunkosten zijn in 2023 praktisch binnen de begroting gebleven.

Cahierkosten lager uitgevallen

De kosten voor de productie van de cahiers zijn circa €10.000 euro lager uitgevallen dan begroot. Dit komt voornamelijk doordat per dit jaar facturen gekoppeld aan paperbacks in het jaar van uitkomen van de paperback worden geboekt. Vanwege deze omschakeling zijn er kosten voor 2023 vooruitbetaald in 2024 en zijn bepaalde uitgaven voor 2024 niet opgevoerd.

Kennisoverdrachtskosten binnen budget

In 2023 is relatief weinig uitgegeven aan kennisoverdracht. De geplande extra investering in 2023 in digitale media is niet gebeurd. Met het oog op de veranderende strategie wat betreft online presentie, zou dit naar de toekomst toe wel moeten gebeuren.

BEGROTING 2024-2028

Hieronder geven we een toelichting op de begroting voor 2024. Op pagina 10 geven we de uitsplitsing begroting en realisatie 2023, en de begroting van 2024.

Baten

De toegezegde subsidiebedragen voor BWM zijn opgenomen in de NWO-begroting tot en met het jaar 2028. Vanaf 2024 zijn huisvestings- en salariskosten uitgesplitst voor een transparantere begroting. De huisvestingslasten zijn gebaseerd op een duidelijke overeenkomst met ZonMw over de kosten van faciliteiten in plaats van een impliciete verrekening. De vergoeding voor salarislasteren vanuit OCW door NWO worden doorgegeven aan ZonMw groeit over de komende jaren vanwege indexering. Vanwege de groeiende programmareserve is er ruimte voor verdere investeringen in het toekomstbestendig maken van de Stichting, o.a. een versterking van de digitale presentie.

De verwachting is dat de inkomsten uit de abonnementen langzaam zullen dalen. Het aantal abonnementen neemt gestaag af en dit wordt niet gecompenseerd door een stijgende abonnementsprijs. BWM zal dus onafhankelijker moeten worden van de abonnementsinkomsten, omdat niet duidelijk is wat de bodem is van het aantal abonnementshouders.

Lasten

Paperbacks

In 2024 publiceren we drie paperbacks en geen cahiers. Daarnaast worden verschillende online publicaties gerealiseerd. We verwachten dat de productiekosten van de paperbacks in 2024 circa 23.000 euro per stuk zullen zijn. Omdat paperbacks goedkoper zijn in productie dan de cahiers en omdat we een groter bereik hebben via de boekwinkels, stappen we vanaf 2024 volledig over op de paperbacks.

Kennisoverdracht

Er wordt meer geld vrijgemaakt voor de organisatie van boekpresentaties en voor het ontwikkelen van digitale media, zoals hoorcolleges. Ook investeren we in onze social media met het actief promoten van onze producten.

Bureau

De personeelskosten van het bureau stijgen in 2024 als gevolg van inflatie, maar worden deels gecompenseerd door een vergoeding vanuit het ministerie van OCW.

Totale uitgaven en financiering lange termijn

Doordat we de komende jaren drie publicaties uitgeven in plaats van vier, en de vaste bijdrage vanuit het ministerie van OCW stijgt, wordt over de komende jaren een positieve balans bereikt ondanks stijgende kosten. Er zal in 2024 ook kritisch gekeken worden naar het terugdringen van de kosten van distributie, een nu nog relatief grote kostenpost. Omdat de programmareserve relatief snel stijgt, doet BWM er goed aan om te investeren in het toekomstbestendig maken van de Stichting om de reserve te verkleinen.

Uitsplitsing 2023/2024	Begroting	Realisatie	Begroting
BUREAU	2023	2023	2024
Kosten personeel (2023 inclusief huisvesting)	135.909	136.948	134.556
Kosten huisvesting	0	0	33.126
Reis- en verblijfkosten	350	464	500
Vergaderkosten	2.200	647	1.000
Kantoorartikelen	540	0	550
Cadeaus (representatie)	540	401	550
Kosten stagiaires/extra personeel		563	
Notaris		911	
Totaal bureaunkosten	139.539	139.933	170.282
PUBLICATIES			
Cahiers	28.080	20.660	0
Cahiers	0	0	0
Paperback 1	22.360	17.435	10.556
Vooruitbetaald vorig jaar (Stadsnatuur)			12.244
Paperback 2	22.360	20.107	19.095
Vooruitbetaald vorig jaar (Vaccins)			3.705
Paperback 3	0	0	22.800
Infographics	9.680	6.958	10.890
Distributie	30.780	25.130	33.073
Voorgesloten kosten partners		13.091	
Totaal cahiers	113.259	103.381	112.363
KENNISOVERDRACHT			
Boekpresentaties	4.000	1.120	6.000
Congressen	1.000	847	1.020
Lezerspanel	750	454	2.000
Website vaste lasten	1.626	1.655	1.660
Ontwikkeling website	2.873	566	2.930
Digitale media	2.000	1.688	3.000
Social media	1.000	276	2.000
Onvoorzien	1.080	929	1.100
Kosten partners voorgesloten			
Totaal kennisoverdracht	14.329	7.535	19.710
Totaal kosten	267.127	251.003	302.355
Inkomsten abonnementen	18.420	15.806	17.500
Inkomsten verkoop website	9.330	19.886	10.360
Royalties uitgeverij	2.250	1.217	2.250
Inkomsten OCW	246.000	246.000	293.372
Incidentele externe financiering			
Compensatie externen (in totaal)		13.091	
Totaal inkomsten	276.000	296.000	323.482
Financieel resultaat	8.873	44.997	21.127
Vooruitbetaalde kosten voor 2024		15.949	
Programmareserve per 31 december	50.840	79.888	101.015